

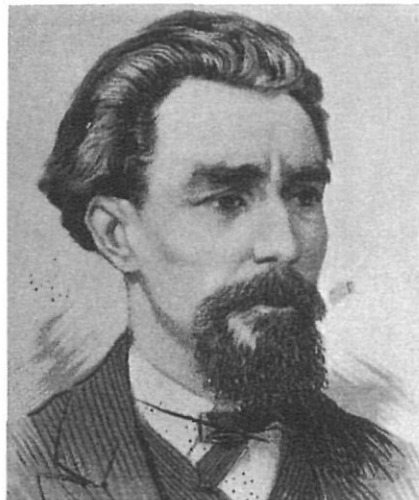
Els premis històrico-literaris a Figueres

La comarca de l'Alt Empordà és, per si sola, una demarcació territorial carregada de poesia, representada per l'idil·li del pastor i la sirena de Joan Maragall, i d'història tri-mil·lenària, amb el testimoni de la primera civilització grega a Empúries. No debades, ja a l'època dels trobadors existí una cort d'amor a la seu de Castelló d'Empúries sota la protecció del comte-trobador Ponç Hug IV i un cronista, a la també vila comtal de Peralada, segons el recull de fets històrics de Ramon Muntaner.

Figueres, com a capital de la comarca, és la població que ha mantingut més viva la tradició de premis històrico-literaris al llarg del temps. Sense que vulgui ésser una investigació exhaustiva, cal recular al mes de maig del 1870 per trobar els primers Jocs Florals. L'Ajuntament i totes les societats van oferir valuosos regals i va ésser cedit, per a la celebració de la Festa, el Teatre Municipal, que presentava un aspecte magnífic. L'acord municipal consigna que el premi l'havien de pagar els consellers i que els treballs podien ésser escrits en català o en castellà.

El 1882, el 4 de maig, fou el Centre Artístic i Industrial, creat aquell mateix any, el que va organitzar un certamen literari «per a la il·lustració i foment de les arts». Alguns historia-

Josep Ma. Bernils i Mach

Francesc Sunyer i Capdevila, un mantenidor absolutament atípic.

dors consideren que aquests foren realment els primers Jocs Florals de la seva història, a causa de la migradesa dels celebrats dotze anys abans. El 1882, la Reina de la Festa fou la poetessa local, la primera escriptora figuerenca, Enriqueta Paler i Trullol, la qual fou esco-

llida pel poeta guanyador de la Flor Natural, Salvador Carrera, amb la seva poesia «Un Poeta». Van celebrar-se també al Teatre Municipal. En el mateix mes va organitzar-se un certamen coral guanyat pel grup la Violeta, de Castelló d'Empúries.

Aquest certamen va tenir continuïtat en els dos anys següents. En el del 1883 es va premiar el llibre de Baltasar Torras, *Noticias històriques de Figueres*, que és el primer recull de la història d'aquesta vila.

Un cinquè certamen, aquest literàrio-científic, fou el 1888. El gran mecenes dels actes fou el polític federal i home de negocis figuerenc Josep Rubaudonadeu. El premi històric fou per a Ramon Noguera, pel treball «Guia de Figueras y pueblos del Ampurdán» i el de poesia, la Flor Natural, per a Apelles Mestres. Hi ha dos aspectes molt interessants en aquests Jocs. Un és la Reina de la Festa, que fou la després famosa escriptora empordanesa nadiua de l'Escala, Caterina Albert, que només tenia dinou anys d'edat. L'altre aspecte fou el discurs del mantenidor dels Jocs, el polític també federal Francesc Sunyer i Capdevila, que va ser un parlament polític: atacà la monarquia, negà totes les religions i féu una apologia del materialisme i de la

maçoneria. No dedicà ni una paraula als temes del certamen, als autors premiats ni a la Reina de la Festa. La comissió organitzadora va manifestar el seu disgust per la inoportunitat d'aquell en dit acte.

Hem de fer un salt per tornar a veure uns altres Jocs Florals. Fou el dia 5 de maig del 1906. Van comptar amb la presència del poeta Joan Maragall, que va començar la seva dissertació amb «Salut, noble Empordà, cel ventejat, terra neta, mar de gent valenta i franca, hostel del treball i sana alegria, pubilla del Pirineu i el mar, capçal de la pàtria, mirall de Catalunya».

Un altre saltiró i arribem al 1917 amb uns Jocs Florals organitzats per l'Ateneu Empordanès de Barcelona, patrocinats per l'Ajuntament. Va presidir el jurat l'escriptor Pere Corominas, que va glossar les famoses «gràcies de l'Empordà», les setze gràcies que va trobar a la comarca i que són tot un exemple d'estudi de profunditat de la bellesa i el caràcter de la contrada empordanesa.

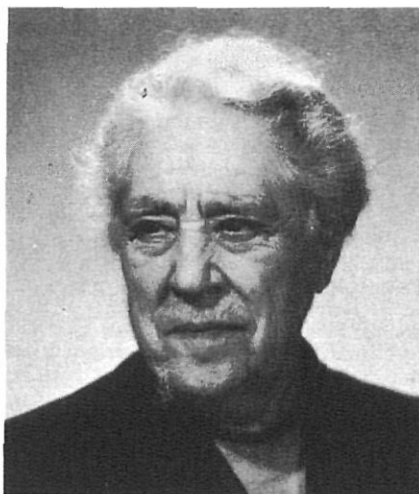
Els últims Jocs Florals anteriors a la Guerra Civil foren al mes de maig del 1935, celebrats en els claustres de l'Institut de Batxillerat.

Després de la Guerra, la tradició històrico-literària va reiniciar-se amb un certamen al Palau de Peralada, el 1952, que va coincidir amb la Festivitat de la Verge del Carme. Fou promogut pel propietari del castell-palau, Miquel Mateu.

A Figueres fou dos anys més tard que la Junta Parroquial d'Acció Catòlica, amb motiu de la Comemoració del Centenari de la proclamació del Dogma de la Concepció Immaculada, va organitzar un certamen artístic-històric marità.

Han de passar quatre anys més per a renovar aquesta tradició. Fou el 1958

r

Caterina Albert, Reina de la Festa molt abans de ser famosa.

en què el tot just creat Institut d'Estudis Empordanesos va promoure un certamen històrico-literari que va presidir l'escultor Frederic Marés, president de l'entitat. Tots els treballs premiats foren publicats en el volum número u dels Annals d'aquesta entitat.

L'any següent hi hagué un petit certamen literari infantil i el 1961 uns Jocs Florals organitzats també pel dit Institut d'Estudis Empordanesos, amb un jurat presidit per l'escriptor Renat Llanas de Niubó. Van participar en els Jocs 347 treballs. Sis anys després, el mateix Institut d'Estudis Empordanesos, amb el patrocini de l'Ajuntament, organitzà els Jocs Florals del Setè Centenari de la concessió de la Carta de Poblament a Figueres. Va actuar de mantenidor Joan Gich Bech de Careda, la Reina de la festa fou Rosa Ma. Guardiola, filla de l'alcalde, i el poeta guanyador de la Flor Natural, mossèn Manuel Pont.

Finalment, hem d'arribar als Premis literaris de la Societat Coral Erato de la Ciutat de Figueres, amb el patrocini de l'Ajuntament, iniciats el 1971 i que van tenir una durada de cinc anys. La seva adjudicació es feia el mes d'octubre amb motiu de l'aniversari de la fundació de la Societat i es premiaven temes de novel·la, teatre, història i poesia.

Últimament no s'han convocat nous certamens ni Jocs Florals, però sí que l'Ajuntament de Figueres convoca anualment, des del 1983, els Premis d'experiències pedagògiques, i des del curs 91/92 els premis juvenils Josep Ma. Álvarez, de medi ambient i natura, aquest en col·laboració amb l'Institut Ramon Muntaner i la Institució Altempordanesa per a la Defensa i Estudi de la Natura (IAEDEN).

Fa poc, l'Institut d'Estudis Empordanesos ha tractat de la conveniència de tornar a convocar uns premis anuals i s'han mantingut uns contactes inicials amb el Departament de Cultura de l'Ajuntament de Figueres per estudiar aquesta possibilitat.

En relació amb la comarca, hi ha antecedents de premis literaris i històrics en algunes poblacions, però sense regularitat.